

Kanonicky sv. Augustína rehole
Notre Dame

Podozrenie zo sexuálneho zneužitia

Manuál

Je súčasťou smernice Ochrany detí a zraniteľných osôb schválenej
vyššou predstavenou Kanonísk sv. Augustína rehole Notre Dame
s účinnosťou od 1. 9. 2021

MANUÁL – PODOZRENIE ZO SEXUÁLNEHO ZNEUŽITIA

I. Podozrenie o sexuálnom zneužití

IV.1 Rozlišovanie

Ak máte pochybnosti, či by ste mali vaše podozrenie nahlásiť, môžu vám vo vašom rozhodnutí pomôcť nasledovné otázky:

a) *Z akej udalosti vychádza vaša obava?*

- Boli ste svedkom zneužívania? Áno/Nie
- Podozrievate niekoho zo zneužívania detí? Áno/Nie
- Bolo niekomu zneužívanie detí vyčítané? Áno/Nie

b) *Spadá vaša obava do jednej z týchto kategórií?*

- Myslíte si, že dieťa mohlo byť zanedbávané? Áno/Nie
- Myslíte si, že dieťa bolo fyzicky týrané alebo zneužívané? Áno/Nie
- Myslíte si, že dieťa bolo psychicky a emocionálne týrané alebo zneužívané? Áno/Nie
- Myslíte si, že dieťa bolo sexuálne zneužívané? Áno/Nie

Vaša obava je odôvodnená, ak odpoviete na jednu z otázok "Áno". Vtedy je vašou povinnosťou (s výnimkou s ohľadom na uplatnenie spovedného tajomstva) podľa ods. 35 toto podozrenie ohlásiť, aby mohlo byť dieťa chránené pred násilím, zneužívaním alebo sexuálnym napadnutím.

IV.2 Ukazovatele zneužívania

- Obet' môže mať pocit, že bola zneužitá;
- V čase zneužitia obeť nebola v stave dať oprávnený a platný súhlas;
- Ide o povahu násilného činu (dotýkanie sa, hladenie, obťažovanie, znásilnenie, exhibicionizmus, voyerizmus...);
- Bolo použité násilie, vynucovanie, vyhrážky, vydieranie, prekvapenie alebo zneužívanie rodinných väzieb a autority;
- Osoba, ktorá sa stala obeťou trpí rôznymi následkami, a to psychologickými, fyzickými, sociálnymi a duchovnými;
- Ide o porušenie osobných, duchovných a kolektívnych hraníc.

IV.3 Ako sa zachovať?

- Podpor dieťa, vytvor dôveru.
- Žiadnu konfrontáciu s páchatel'om, kým dieťa nebude v bezpečí.
- Zachovaj pokoj!
- Žiadne unáhlené postupy.

- Zober do úvahy aj iné vysvetlenia.
- Porad' sa s nariadeným alebo odborníkom o svojom podozrení. (Např. Informačná kancelária pre obeť trestných činov v Bratislave, Klientske centrum, Tomášikova 46, Bratislava, tel: 0961 046 014, 0908 / 794 281, e-mail: miroslav.schlesinger@minv.sk)

V prípade vážneho bezprostredného ohrozenia dieťaťa

sú sestra alebo pracovník a príslušní zodpovední v prvom rade povinní urobiť urgentné opatrenia v dvoch smeroch:

a) Je dieťa v bezprostrednom ohrození alebo potrebuje okamžitú zdravotnícku pomoc?

- Ak je dieťa v bezprostrednom ohrození a je pri vás, zostaňte s ním a volajte políciu (č. **158**) a č. **155** – RZP.
- Ak dieťa nie je pri vás, kontaktujte políciu a vysvetlite situáciu.
- Ak dieťa potrebuje okamžitú zdravotnícku pomoc, zavolajte rýchlu zdravotnícku pomoc (t.č. **155**) a zabezpečte podanie prvej pomoci dieťaťu.
- Následne informujte vašu predstavenú alebo riaditeľa školy (pokiaľ to nevyučuje povaha situácie) a vedúceho tímu ochrany o situácii.
- Zodpovedný pracovník alebo jeho predstavený má informovať rodinu dieťaťa, ak dieťa potrebovalo okamžitú zdravotnícku pomoc a zabezpečiť prípadné stretnutie s nimi v nemocnici. Je vhodné poskytnúť rodičovi aspoň nejaké právne minimum informácií.

b) Je obvinená osoba práve teraz v kontakte s deťmi?

- Okamžite upozornite predstavenú/riaditeľa školy obvinenej osoby a/alebo vedúceho tímu ochrany. Ktorýkoľvek z nich bezodkladne zabezpečí, aby obvinená osoba bola citlivým spôsobom odvedená z priameho kontaktu s deťmi.
- Zodpovedná osoba (predstavená/riadiťel školy alebo osoba poverená vedúcim tímu ochrany) v súkromí vysvetlí obvinenému, že bolo zaznamenané obvinenie voči jeho/jej osobe a vec prevzala do svojej kompetencie vyšetriť polícia. Obvinenému treba vysvetliť, že kým neprebehne konzultácia so zodpovednými orgánmi a predstavení nerozhodnú inak, zdrží sa kontaktu s adresátmi.
- Voči obvinenej osobe sa musí napriek tomu postupovať tak, ako keby bol nevinná, tzn. musí byť zachovaná prezumpcia nevinny. Ak by išlo o pedagóga, treba mu odporučiť, aby si táto osoba z vlastného záujmu vzala dovolenku, kým sa vec dôkladne nevyšetrí. V citlivých prípadoch je vhodné kontaktovať právnika, aby sa predišlo zbytočným komplikáciám.
- Zabezpečte, aby bola obvinenému poskytnutá potrebná podpora (prítomnosť ďalšej osoby, dostupná psychologická pomoc – např. zavolanie na linku dôvery a pod.).

IV.4 Čo mám určite spísať

- Dokumentáciu.

IV.5 Kto mi môže pomôcť?

- Tím ochrany detí a zraniteľných osôb určený smernicou Ochrana detí a zraniteľných osôb platnou pre Kanonický sv. Augustína rehole Notre Dame a nimi zriadené školy.

- Konzultácie s vonkajšími skúsenými odborníkmi. (Napr. Informačná kancelária pre obeť trestných činov v Bratislave, Klientske centrum, Tomášikova 46, Bratislava, tel: 0961 046 014, 0908 / 794 281, e-mail: miroslav.schlesinger@minv.sk

II. Formy dialógu s dieťaťom¹

1. *Neplánované dialógy (dieťa sa zdôverí spontánne)* – dieťa príde za dospelým.
2. *Plánované dialógy (pýtanie sa)* - kladú sa otázky s cieľom objasniť podozrenie zo zneužívania.

V.1 Neplánovaný dialóg

Keď sa dieťa zdôverí:

- **Ste najvhodnejšia osoba pre dieťa** - Ak sa na vás dieťa obráti považuje vás za vhodnú kontaktnú osobu alebo prinajmenšom najvhodnejšiu osobu, ktorú pozná. Preto by ste na seba mali prevziať úlohu jeho dôverníka.
- **Najlepšie je začať rozhovor vo chvíli, keď vás dieťa osloví**, ak to čas a miesto umožňujú. Ak nie je možné sa s dieťaťom bezprostredne porozprávať, je potrebné dohodnúť si s dieťaťom stretnutie v inú hodinu, než ten okamih, kedy sa ho dieťa dožaduje. Dieťaťu je potrebné dať späť otázku, či sa môžeme takto dohodnúť na inom čase v priebehu dňa. Nemalo by to ale byť až na konci vyučovania. Prvý kontakt by mal byť najneskôr cez najbližšiu prestávku, kedy je možné vyhodnotiť závažnosť podanej informácie. Následne je potrebné vyvodiť ďalšie časové postupy a konanie. Pozn. Dieťaťu nie je nikdy vhodné povedať, že teraz musíme riešiť dôležitejšie veci. Vhodnejší spôsob je: „Dobre, ešte toto dokončím, to bude trvať len..... a hneď sa ti budem venovať. Dobré? Môžeme sa takto dohodnúť?“ Záver je sugestívny a prijateľnejší, než strohé konštatovanie.
- Neodkladajte rozhovor na iný deň. Dieťa už nemusí mať neskôr odvalu prehovoriť.
- **Nechajte dieťa rozprávať a počúvajte ho.** Neprerušujte dieťa otázkami. Pýtajte sa neskôr. Keď dieťa zmlkne, spýtajte sa ho, či sa stalo aj niečo iné. *Všeobecné otázky o tom, či sa toho udialo viac alebo či by dieťa rado povedalo viac* sú nápomocné, pretože v dieťati vzbudzujú dojem, že vám môže so všetkým zdôveriť. *Ak chce o tom dieťa podrobne hovoriť, nechajte ho.* Ak dieťa hovorí dlho, prikyvujte alebo podporne hovorte „uhm“, nech vie, že ho pozorne počúvate a rozumiete tomu, čo hovorí. Tu treba dávať pozor na druhotnú viktimizáciu obeť. Teda na opätovnú traumatizáciu, nakoľko samotný výsluch majú v kompetencii iba orgány činné v trestnom konaní. Príliš podrobné kladenie otázok môže byť až trestné v prípade, ak ide o obeť trestného činu. Toho sa treba vyvarovať.
- Mali by ste však zistiť, či ide o **udalosti z minulosti alebo hrozí nebezpečenstvo zneužívania aj v súčasnosti**. Je to dôležité s ohľadom na podniknutie ďalších krokov.
- **Priateľský a prístupný, ale neutrálny prístup** (akékoľvek posilnená emócia môže vyvolať ešte horšie a negatívnejšie spätné väzby od dieťaťa. Neutrálny prístup je citová zaangažovanosť, teda aktívne počúvanie, počas ktorého je treba dávať pozor na verbálne i neverbálne prejavy. A to tak dieťaťa ako aj naše. Najmä v mimike tváre.

¹ Manuál je vhodný aj pre prácu so zraniteľnou osobou alebo aj v prípade, keď sa nám zdôverí už dospelá obeť.

Vždy si treba uvedomiť, že pedagóg nie je vyšetrovateľ, je pedagóg. Treba dávať pozor na prekročovanie svojich alebo preberanie iných kompetencií.)

Akékoľvek *prehnané emócie zo strany dospelého dieťaťa nepomáhajú, pretože sa dospeli javia ako tí, ktorí nie sú emocionálne stabilní a nedokážu poskytnúť pomoc.*

- **Akékoľvek odsudzujúce komentáre pýtajúceho sa s ohľadom na činy alebo páchatela môžu byť kontraproduktívne**, keďže sa nemusia zhodovať s úsudkom dieťaťa.
- *Na druhej strane vyjadrenia, ktoré naznačujú, že dospelý rozumie pocitom dieťaťa sú nápomocné.* Ak sa napríklad dieťa vyjadrí, že bola takáto skúsenosť pre neho veľmi nepríjemná, môžete povedať, že tomu veľmi dobre rozumiete.
- **Ak sa dieťa počas konverzácie rozplače**, by ste mali mať priateľský, podporný, ale neutrálny prístup. Povedzte, že mu rozumiete a ponúknite mu napríklad vreckovku. *S fyzickým kontaktom veľmi opatrne.* Blízky fyzický kontakt môže niekedy sťažovať rozhovor o intímnych veciach.
- *Ak vás dieťa vopred poprosí, aby ste to držali v tajnosti, vysvetlite mu, že mu to nemôžete s istotou splniť.* Vo všeobecnosti to dieťaťu nezabráni vám niečo povedať, ak to už zašlo takto ďaleko. Môžete dieťaťu povedať, že to poviete ľuďom, ktorí o tom musia vedieť.
- **Nenaznačujte bez premyslenia to, čo spravíte alebo sa bude neskôr diať.** V tejto chvíli sa nebudete vedieť rozhodnúť a deti väčšinou pochopia, že si kroky musíte premyslieť alebo sa potrebujete s niekým o tom porozprávať.
- Najväčším **nebezpečenstvom** je, že dieťa nepodporíte v jeho úmysle niečo povedať a namiesto toho mu v tom zabránite tým, že budete **klásť mnoho otázok alebo budete všetko komentovať.**

V.2 Plánovaný dialóg

Za každú cenu je potrebné vyhnúť sa sugestívnemu výsluchu. Ak sa v dôsledku podnetného rozhovoru u dieťaťa vyvolajú spomienky na sexuálne zneužívanie, ktoré nie sú založené na skutočných udalostiach, nielenže to spôsobí ujmu neprávom obvinenej osobe, ale vo veľkej miere aj dieťaťu. Komfort dieťaťa je vážne ohrozený, ak dieťa vyrastá v presvedčení, že bolo sexuálne zneužívané, napriek tomu, že k zneužívaniu nedošlo. Ujma sa ďalej zvyšuje, keď falošné obvinenie zo zneužívania vedie k prerušeniu kontaktu s otcom alebo inou pre dieťa dôležitou osobou. V neposlednom rade môže mať sugestívne kladenie otázok negatívny vplyv na deti v prípadoch, keď k sexuálnemu zneužitiu naozaj došlo. Ak dôjde k trestnému stíhaniu, je potrebné zabezpečiť, aby sa výpoveď zakladala na skutočných udalostiach. Musí sa vylúčiť akákoľvek možnosť, že by bola výpoveď založená na sugestívnom vypočúvaní. Ak však došlo k sugestívnemu kladeniu otázok, nie je možné dokázať, že stanoviská dieťaťa sú založené na faktoch. Sugestívne kladenie otázok preto škodí deťom, ktoré boli aj neboli zneužívané.

VI. Dokumentácia z podozrenia o sexuálnom zneužívaní

Zdokumentovanie prvotnej konverzácie je obzvlášť dôležité na preukázanie dôveryhodnosti v možnom trestnom konaní.

VI.1 Úroveň faktov

- Ako vzniklo podozrenie?
- Kedy a čo som spozoroval?
- S akými informáciami, kedy a ako sa mi dieťa zdôverilo?
- Aké informácie som sa dozvedel od tretej strany?
- Kedy a ako sa to odohralo?

VI.2 Úroveň reflexie

- Ako reagujem na tieto pozorovania?
- Je možné tieto pozorovania vysvetliť aj inak?
- Čo si myslím, že sa stane dieťaťu alebo adolescentovi, ak nezasiahnem?
- Aké kroky by som mal podniknúť?

VI.3 Spísanie dokumentácie

Zdokumentovať písomnou formou konverzáciu - hneď / čo najskôr.

- Osobné údaje dieťaťa, príp. agresora;
- opíšte prostredie, okolnosti (aj či bolo dieťa unavené, nepokojné...);
- uveďte miesto a čas;
- všetko bezprostredne zaznamenajte;
- presné znenie (všetko, čo obeť povedala, je potrebné zaznamenať bez ohľadu na zmysel výpovede);
- neorganizujte (nemeňte poradie) výpovede;
- vaše osobné úvahy zaznamenajte oddelene.

Tieto informácie slúžia iba k vašim osobným potrebám, keď všetko oznámite nadriadenému (riaditeľovi, zriaďovateľovi...) Informácie by ste nemali odovzdávať polícií, aby ste si tým neprivodili trestné stíhanie. Vždy sa predtým poradte s osobou zodpovednou vo vašej škole za túto oblasť (viď. Smernica Ochrana detí a zraniteľných osôb bod III.2). Aj samotný záznam je treba skonzultovať, kým je oficiálne odovzdaný nadriadenému. Najprv postačuje osobné oznámenie zistenej situácie, až následne treba konať písomne, teda oficiálnou formou. Pozor na nesprávnu formuláciu!

VII. Oznamovacia povinnosť sexuálneho zneužívania

VII.1 Zákon 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele

a o zmene a doplnení niektorých zákonov - § 7, odsek 1: Každý je povinný **upozorniť** orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na **porušovanie práv dieťaťa**.

VII.2 Zákon 300/2005 Z. z. Trestný zákon

§ 340 Neoznámenie trestného činu

§ 341 Neprekazenie trestného činu

- Oznamovacia povinnosť sa vzťahuje na situácie, ak sa niekto hodnoverným spôsobom dozvie, že iný pripravuje, pácha alebo spáchal zločin, za ktorý trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou najmenej 10 rokov.
- Za nesplnenie oznamovacej povinnosti hrozí trest odňatia slobody až na 3 roky.

VII.3 Výnimky oznamovacej povinnosti

- Nebezpečenstvo smrti, ublíženia na zdraví, inej závažnej ujmy alebo trestného stíhania.
- Spovedné tajomstvo alebo tajomstvo informácie, ktorá mu bola zverená ústne alebo písomne pod podmienkou mlčanlivosti ako osobe poverenej pastoračnou činnosťou.
- Zákomom uznaná povinnosť mlčanlivosti.

Aj v tomto prípade je však možné využiť anonymnú formu oznámenia. Najmä trestné činy súvisiace so zneužívaním vás viažu aj morálnou povinnosťou, ktorá sa dá obísť práve formou anonymného oznámenia. V ňom treba podrobne popísať objektívne získané fakty a zaslať ich na políciu, príp. na adresu Informačná kancelária pre obeť trestných činov v Bratislave, Klientske centrum, Tomášikova 46, Bratislava, tel: 0961 046 014, 0908 / 794 281, e-mail: miroslav.schlesinger@minv.sk

VII.4 Oznamovacia povinnosť vyplývajúca z trestného zákona

- **Nie je úlohou dospelého posudzovať**, či vôbec ide o trestný čin alebo o aký trestný čin presne ide.
- Taktiež **nie je podstatné, akým hodnoverným spôsobom sa niekto o trestnom čine dozvie**, teda či vlastným poznatkom alebo z oznámenia obeť, či inej osoby. Je v kompetencii orgánov činných v trestnom konaní, aby podozrenie preverili.
- **Oznamovateľ nezodpovedá za to, ak sa aj neskôr pôvodné podozrenie nepreukáže.**
- Oznamovateľ musí dávať pozor na formuláciu akou formou daný skutok oznamuje. Vhodná formulácia je: „Oznamujem vám skutočnosti, ktoré mi boli oznámené... a domnievam sa, že mohlo dôjsť k spáchaniu trestného činu na osobe, ktorá je v zmysle zákona chránenou osobou...“ alebo „tieto skutočnosti som vám oznámil/a z dôvodu, že mám dôvodné podozrenie, že mohlo dôjsť k spáchaniu trestného činu alebo inému protiprávnemu konaniu na dieťaťi.“
- Trestnoprávneho postihu by sa však oznamovateľ mohol obávať v prípade, že si úmyselne vymýšľal, resp. vedome klamal, s cieľom poškodiť inej osobe (§ 345 Trestného zákona).

VII.5 Ochrana oznamovateľa v legislatíve

Informačná kancelária pre obeť trestných činov v Bratislave, Klientske centrum, Tomášikova 46, Bratislava, tel: 0961 046 014, 0908 / 794 281, e-mail: miroslav.schlesinger@minv.sk

VIII. Oznámenie trestného činu

Ako: ústne / písomne

Kde: polícia, prokuratúra, súd

Obsah oznámenia:

- Kedy (k udalosti došlo)?
- Kde (miesto)?
- Kto (totožnosť páchateľa, poškodeného, svedkov)?
- Ako (popis konania zúčastnených osôb)?
- Čo (následky udalosti)?

- Čím (predmety, nástroje, dôkazy)?
- Prečo (motív jednania páchatel'a)?

Ak oznamovateľ odpoveď na niektorú otázku nepozná, výslovne to v oznámení uvedie.

IX. Rôzne

IX.1 Dilema oznámiť alebo mlčať

„oznámiť“

- Právo na vyslovenie pravdy.
- Vnímanie zákona (definuje sexuálne zneužívanie ako zločin) ako záväznej normy, vyzývajúcej každého zastaviť násilie a chrániť obeť (inak by mohol byť vnímaný ako spolupáchateľ).
- Prikázanie lásky k blížnemu spojené s cnosťou spravodlivosti, ktorá rozoznáva ľudskú dôstojnosť a chráni práva blížneho.
- Spôsob, akým Ježiš pristupoval k deťom, implikujúci špeciálny morálny záväzok na ochranu a solidaritu s tými, ktorí sú najviac zraniteľní (Mt 25,40).
- Strach z výčitiek, ak by sa neskôr ukázalo, že podozrenie bolo založené na realite, a že neoznámenie umožnilo páchatel'ovi pokračovať v trestnej činnosti.

„mlčať“

- Neistota ohľadne validity informácie (zneistenie otázkami typu: Čo ak sa mýlim? Čo ak to nie je zneužívanie? Čo ak iba zveličujem? Čo ak dieťa klame? Čo ak niekto iba zlomyseľne ohovára nevinného?).
- Právo na dobré meno a ochranu súkromia (vo vzťahu k podozrivému).
- Lojalita (ak podozrivým je niekto, s kým má človek blízky vzťah).
- Neschopnosť pripustiť, že niekto, koho poznám a komu dôverujem, môže byť páchatel'.
- Presvedčenie typu „nie je to môj problém, ... nech si ho riešia tí, ktorých sa to týka“.
- Nechuť komunikovať s políciou.
- Nepochota byť súčasťou trestno-právneho procesu (a musieť napr. svedčiť na súde).
- Obavy o osobnú či profesionálnu bezpečnosť (strach z pomsty zo strany páchatel'a).
- Vyhýbanie sa hrozbe publicity.
- Strach z verejného škandálu.
- Prežívanie pocitov hanby pri téme sexuality (vo všeobecnosti).
- Strach z toho, že ostatní ľudia neuveria.
- Nedôvera v orgány činné v trestnom konaní.
- Obavy o dôsledky oznámenia pre obeť, páchatel'a a ich rodiny: **súperiace hodnoty a motívy.**

Kľúčové fakty k vyriešeniu dilemy:

- existuje mnoho foriem CSA (aj nepenetratívne),
- bez ohľadu na formu – existujú 4 rozlišovacie znaky pre sexuálne zneužívanie (rozdiel moci, poznania, uspokojenia, potreba utajovania),

- nie je nutná 100 %-ná istota, že bol spáchaný zločin – profesionáli majú vyšetriť, čo sa skutočne stalo,
- deti môžu byť obeť, aj keď nevykazujú výrazné znaky (až 40% je asymptomatických, 30% má málo symptómov),
- medicínsky dôkaz často chýba (vyše 80% obetí má normálny nález),
- deti o sexuálnom zneužívaní zriedka klamú (falošné obvinenia max.5%) = výpoveď dieťaťa treba brať vážne,
- popieranie a minimalizácia sexuálneho zneužívania = permanentné nebezpečenstvo,
- silné tendencie popierať páchatelovo konanie, útočiť na obeť, zľahčovať následky,
- sexuálne zneužívanie má mnoho negatívnych následkov,
- čím dlhšie mlčanie – tým dlhšie utrpenie obetí,
- aj keď sa prípad zdá neuveriteľný, neznamená, že sa nestal,
- páchatelia – nikto by to na nich nepovedal.

IX.2 Komu povedať a koľko toho povedať

Nie je v kompetencii pedagóga informovať o skutku iné osoby. Postačuje informovať iba zákonných zástupcov. Do problému nie je vhodné vstupovať, ak o tom rodina nežiada. Aj vtedy je potrebné zvážiť svoje postavenie a kompetencie v danom, veľmi citlivom, probléme. Pokým nie je vec dôkladne vyšetrená, nemáme právo šíriť informácie neuvážene a s osobnou zainteresovanosťou. Našou prioritnou povinnosťou je modliť sa za obeť, alebo obeť (a tými sú aj najbližší príbuzní), ale aj za toho, kto čin spáchal, aby učinil pokánie ako si žiada Boh. Boh Stvoriteľ, nie my! My nemáme súdiť, my máme pomáhať. To si treba prioritne uvedomiť! Pomáhať Dobru a predchádzať Zlu.

IX.3 Kde získať pomoc

V prvom rade sa podľa pravidiel určených smernicou obracajte na Tím pre ochranu detí a zraniteľných osôb. Následne hľadajte vyhovujúcu pomoc podľa potreby vo vašej situácii. Ak máte na to priestor, opýtajte sa skúsenejších na referencie k vyhľadnutej pomoci, pretože nie vždy sú v ponuke kvalitné služby. V nasledovnom zozname ponúkame kontakty na overené inštitúcie s náležitými skúsenosťami a odbornosťou.

Informačná kancelária pre obeť trestných činov v Bratislave, Klientske centrum,

Tomášikova 46, Bratislava, tel: 0961 046 014, 0908 / 794 281,

e-mail: miroslav.schlesinger@minv.sk

Centrum na ochranu maloletých

Dňa 28. 2. 2019 vzniklo schválením Štatútu Akademickým senátom TF KU a vydaním dekrétu dekana TF KU **Centrum na ochranu maloletých (COM)** pri Teologickej fakulte Košice, Katolíckej univerzity v Ružomberku. Centrum na ochranu maloletých je pracoviskom TF KU pričom jeho činnosť je viazaná na štatút a predpisy Katolíckej univerzity.

Názov centra: Centrum na ochranu maloletých

Sídlo: Hlavná 91, 041 21 Košice

email: ochranamaloletychtf@ecclesia.sk

Ciele činnosti COM:

1. príprava a rozvoj programov prevencie pre rôzne pastoračné, vzdelávacie a formačné prostredie v oblasti zneužívania detí a adolescentov,

2. podpora a realizácia interdisciplinárneho výskumu v oblasti sexuálneho zneužívania detí a adolescentov,
3. výchovné a vzdelávacie aktivity v psychologickú, pedagogickú a duchovnú oblasť ohľadne sexuálneho zneužívania detí a adolescentov,
4. vzdelávanie v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú ciele COM,
5. audit rizikových faktorov a príprava konceptu vytvárania bezpečného prostredia pre deti a mládež,
6. organizovanie špecializovanej pomoci obetiam sexuálneho zneužívania,
7. pomoc rodinám, komunitám a farnostiam,
8. vedenie diagnostiky a terapie osôb podozrivých zo sexuálneho zneužívania a posudzovanie rizikových faktorov páchatel'ov zneužívania,
9. aktivity na prekonanie manželských, rodinných a komunitných ťažkostí, ktoré vedú k zneužívaniu moci vrátane sexuálneho zneužívania,
10. propagácia a organizácia dobrovoľníctva v danej oblasti.

Centrum na ochranu maloletých realizuje svoje ciele prostredníctvom organizovania kurzov v rámci postgraduálneho vzdelávania na prevenciu sexuálneho zneužívania detí a mladistvých, ako aj realizáciou tematických školení pre rôzne profesionálne skupiny a dobrovoľníkov, organizáciou konferencií, zasadnutí, sympózií, seminárov a workshopov. COM spolupracuje s rôznymi organizáciami a vedeckými inštitúciami v oblasti cieľov jeho činnosti.

Na čele organizačnej štruktúry Centra na ochranu maloletých stojí *riaditeľ COM* – JCLic. Andrej Kačmár, ktorý je menovaný dekanom TF KU na dobu 5 rokov. *Členovia COM* sú prijatí a menovaní dekrétom dekana TF KU na návrh riaditeľa, pričom svoju činnosť vykonávajú bez nároku na odmenu. Členovia pozostávajú z osôb, ktoré sú kompetentné v rôznych oblastiach, ktorými sa COM zaoberá. Spomedzi členov COM menuje riaditeľ tajomníka, ktorému je zverená úloha pomáhať riaditeľovi pri organizácii aktivít a činností v súlade so schválenými Štatútmi COM.

O.z. ASCEND

- poradenstvo pre dospelých, ktorí boli sexuálne zneužívaní v detstve a žijú s dôsledkami tejto traumy,
- konzultácie pre rodičov detí, ktorí majú podozrenie, že ich dieťa je alebo bolo sexuálne zneužitý,
- konzultácie a vzdelávacie semináre pre príslušníkov rôznorodých pomáhajúcich profesií,
- aktívne úsilie o zlepšenie funkčnosti systému sociálnoprávnej ochrany detí na Slovensku.

E-mail: oz.ascend@gmail.com; Web: <http://www.sexualne-zneuzivanie.sk/>

Detské krízové centrum – Náruč (Žilina)

Žilina – Zádubnie 56 , 010 03 Žilina

Tel/Fax: 041/516 6543; Tel: 0905 988600

e-mail: naruc@naruc.sk; www.naruc.sk

Linka dôvery – Košice

- Pôsobí pod II. Psychiatrickou klinikou FN L. Pasteura Košice.
- Telefónne číslo: 055/ 622 2323 (linka pôsobí nepretržite)

Linka nádeje – Košice

- Pre krízové situácie a rodinné problémy, ktoré vyžadujú väčší priestor.

- Pôsobí pod I. Psychiatrickou klinikou FN L. Pasteura Košice.
- Telefónne číslo: 055/ 644 1155 (linka pôsobí nepretržite); www.linkanadeje.sk

Linka dôvery (všeobecná) - Prešov

Telefónne číslo: 051 / 7731 000

- Pondelok: 7. 00 – 15. 30; Ut, St, Št 7. 00 – 15. 00; Piatok 7. 00 – 14. 30

Linky detskej istoty pri Slovenskom výbore UNICEF

Linka detskej istoty LDI je národným projektom organizácie UNICEF Slovensko od roku 1996. Je prvou telefonickou linkou špecializovanou na problematiku detí a mládeže v SR. Ako jediná poradenská linka pracuje v nepretržitej prevádzke vrátane víkendov a sviatkov, je bezplatná, anonymná a odborne garantovaná. Jej hlavným cieľom je možnosť okamžitého telefonického kontaktu dieťaťa pri potrebe komunikácie alebo konkrétnej pomoci v krízovej alebo stresujúcej situácii. Rozhovor vedie odborník, schopný kvalifikovane usmerniť dialóg a poskytnúť dieťaťu vhodné informácie.

- Linka detskej istoty, LDI: Telefónne číslo: 116 111 (non-stop)
- Linka pre nezvestné a sexuálne zneužívané deti: Telefónne číslo: 116 000
- Rodičovská LDI: Telefónne číslo: 0800 500 500 (v stredu od 14:00 – 20:00 hod.)
- Sociálno-právna poradňa: Telefónne číslo: 0800 500 500 (štvrtok a sobotu od 14:00 – 20:00 hod.)
- Ambulantné krízové stredisko: Telefónne číslo: 0800 500 500 (non-stop)
- Internetová LDI: www.pokec.sk (denne od 17:00 – 21:00 hod.)

IX.4 Zdroje podrobnejších informácií

- Dunovský - Dytrich - Matejček. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dieťa*. Praha: Grada, 1995
- Michal Kolář: *Skrytý svet šikanování na školách*, Praha, Portál 1997
- Elliotová, M.: *Jak ochrániť své dítě*, Portál 1995
- Čaputová a kol.: *Týranie, zneužívanie a zanedbávanie detí*, Jaspis 2000
- MICHANČOVÁ, S. 2005. *Páchateľ sexuálneho zneužívania detí medzi nami*. Prešov : Prešovská univerzita, GTF, ISBN 80-8068-364-6. 160 s.
- KARKOŠKOVÁ, S. 2013. *Sociálna práca s páchatelmi a obeťami sexuálneho zneužívania detí*. Veľký Šariš – Kanaš : Ascend. ISBN 978-80-971470-0-6. 216 s.
- KARKOŠKOVÁ, S. 2014. *Obete sexuálneho zneužívania detí medzi nami*. Veľký Šariš – Kanaš : Ascend. ISBN 978-80-971470-1-3. 352 s.

Mnohé texty (články a knihy) S. Karkoškovej k tejto problematike nájdete tu:

https://www.researchgate.net/profile/Slavka_Karkoskova/publications

Centrum NÁRUČ - prehľadná brožúra: http://naruc.sk/wp-content/uploads/2014/08/naruc_brozuraDKC2.pdf

Syndróm týraného, zneužívaného a zanedbávaného dieťaťa (Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky):

http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=370:tyranie-deti&catid=63:deti-a-mlade&Itemid=70

Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/socialnopravna-ochrana-deti-socialna-kuratela/>